

и причината е в природата им, което си е един обикновен расизъм, а, от друга страна, те са „неучещи“, защото манталитетът им е такъв, че в тяхната общност образованието не се възпитава като ценност.

Училището не е в ценностната им система (уч. 8).

Абе това циганите не искат да учат (уч. 26).

Образованието не е нещо много важно. Ааа те от малки, нямат интерес към, така силен интерес към науката съответно не възпитават и децата да имат такъв интерес...те самите не са осъзнали значението на образованието (уч. 30).

Мисленето на този етнос е на по-примитивно ниво (уч. 18).

Да обясняваш толкова пъти едно и също нещо и накрая да не останеш разбран. Явно и генетически е проблема (уч. 16).

Образованието не е ценност определено (уч. 27).

Ами вкъщи като се говори за всичко друго, но не и за учене и за училището, то не се уважава (уч. 19).

Значи старателни има деца, които много се стараят и ммм учат, виждам, че учат нали така, но не могат да бъдат на нивото на българските деца, нямат може би такава мисъл, която ммм, не знам не мога да го обясня (уч. 9).

Тук става ясно, че роми и българи са поставени в неравностойно положение в училище дори когато занижените критерии на учителите са в полза на оценяването на децата от ромски произход. Това отношение, от една страна, показва липсата на равни критерии за всички, а от друга, изначално то подценяване на възможностите на учениците от ромски произход. Така дори не се дава шанс клишетото – „незнаещи“, през което се мислят, да бъде модифицирано в хода на ситуацията лице-в-лице учител-ученик, като клишетото „незнаещи“ единствено продължава да функционира като клеймо за ромите. Проблематично в случая е, че индивидуалният неуспех на конкретен ученик от ромски произход се нормализира през манталитета на общността, а не през обстоятелства, отнасящи се до конкретното човешко същество. Това спира случването на процеса на интеграция, като автоматично бе-